

Abstraktni podatkovni tipi in podatkovne strukture

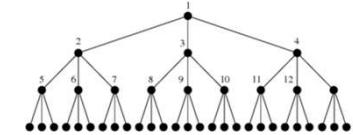
**Drevesa: dvojiško, iskalno, uravnoteženo, AVL, večsmerno,
k-tiško, B, B+, TTF, rdeče-črno**

Tomaž Dobravec, Algoritmi in podatkovne strukture 2

Drevo

Drevo

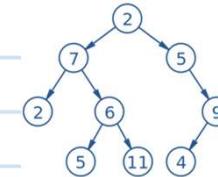
Drevo je abstraktna podatkovna struktura, ki posnema hierarhično drevesno strukturo, v kateri imamo koren (element na najvišjem nivoju) in poddrevesa (ki so hierarhično na nižjem nivoju kot koren). Drevo je predstavljeno kot množica med seboj povezanih elementov.

Uporabljali bomo naslednje izraze:

- ✧ elementom drevesa pravimo _____;
  - ✧ _____ drevesa je element, ki je na najvišjem nivoju;
  - ✧ korenom poddreves pravimo _____ korena; koren je _____ naslednikom; koren je edino vozlišče brez staršev;
  - ✧ nasledniki na istem nivoju (imajo istega starša) so _____;
  - ✧ vozlišča, ki nimajo poddreves, imenujemo _____, ostala imenujemo _____;
  - ✧ **globina vozlišča** je _____
  - ✧ **globina (višina)** je _____
  - ✧ **k-tiško drevo** _____
  - ✧ **popolno k-tiško drevo** _____
-
- ✧ Kakšna je razlika med drevesom in grafom?

Dvojiško drevo

Dvojiško drevo je drevo, v katerem ima vsako vozlišče 0, 1 ali 2 naslednika.

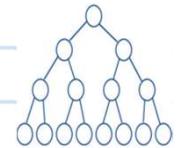

❖ Maksimalna globina dvojiškega drevesa z n vozlišči? _____

❖ Minimalna globina dvojiškega drevesa z n vozlišči? _____

Popolno dvojiško drevo je dvojiško drevo, v katerem ima vsako vozlišče (razen listov) dva naslednika.

- število notranjih vozlišč: _____
- število listov: _____
- skupno število vseh vozlišč: _____

Implementacija dvojiškega drevesa:

Pregledovanje dvojiškega drevesa

Dvojiška drevesa lahko pregledamo na (vsaj) tri načine:

- ✧ **premi** (preorder) pregled najprej "obdela" koren, nato levo poddrevo in na koncu desno poddrevo;
- ✧ **vmesni** (inorder) pregled najprej "obdela" levo poddrevo, nato koren in na koncu desno poddrevo;
- ✧ **obratni** (postorder) najprej obdela levo, nato desno poddrevo in na koncu koren.

Primer implementacije vmesnega pregleda:

```
static void vmesniPregled(Drevo d) {  
    if(d != null) {  
        vmesniPregled(d.levi);  
        System.out.println(d_elt);  
        vmesniPregled(d.desni);  
    }  
}
```

Urejena (iskalna) drevesa

- ✧ Če so elementi v drevesu med seboj **primerljivi**, jih lahko shranimo v drevesni strukturi v izbranem vrstnem redu (po nekem pravilu glede na urejenost).
- ✧ Elemente tipa `El t` bomo med seboj primerjali po ključu
- ✧ Implementacija v Javi?

Urejeno drevo je drevo, za katero velja:

- vsi elementi v levem poddrevesu so manjši (<) od korena
- vsi elementi v desnem poddrevesu so večji (>) od korena

✧ Operacija `insert()`

- element vedno dodamo v list
- pri iskanju mesta, upoštevamo pravilo urejenosti: element najprej primerjamo s korenom; če je koren večji od elementa, element (rekurzivno) vstavimo v levo, sicer v desno poddrevo.

Urejena (iskalna) drevesa - `insert()`

✧ Psevdokoda za operacijo `insert()`

✧ Kaj je **najslabši** primer za vstavljanje?

Časovna zahtevnost operacije `insert()`?

✧ **Opomba:** v urejenem drevesu `vmesniPregled()` izpiše elemente v urejenem vrstnem redu!

Urejena (iskalna) drevesa - `find()`

✧ Operacija `find()`

- sprehodimo se po drevesu, dokler ne najdemo elementa, ki ga iščemo
- če iščemo v praznem drevesu (`drevo == []`), potem iskanje ni uspešno, sicer
  - če je element enak korenju -> iskanje je uspešno, končamo
  - sicer: če je element manjši od korena, iskanje (rekurzivno) nadaljujemo v levem, sicer v desnem poddrevesu

✧ Psevdokoda za operacijo `find()`:

Časovna zahtevnost operacije `find()` ?

Urejena (iskalna) drevesa - `delete()`

✧ Operacija `delete()`

- Brisanje elementov v urejenem drevesu je bolj zapleteno, saj moramo ohraniti strukturo urejenosti!
- Pri brisanju vozlišča v imam tri možnosti in sicer: vozlišče v a) nima naslednikov, b) ima enega naslednika in c) ima dva naslednika

Časovna zahtevnost operacije `delete()`?

Urejena (iskalna) drevesa - problem podvojenih vrednosti

- ❖ V osnovni definiciji slovarja **ne dovolimo podvajanja** elementov. Kaj pa, če bi v urejenem drevesu kljub vsemu to žeeli imeti?

Primer uporabe: urejeno drevo uporabljamo za shranjevanje števil (ključ je število, vrednost pa je null)

- ❖ Če bi dovolili dvojnice, bi bilo treba redefinirati pomen operacij find() in delete(); obe sedaj delata tako, da poiščeta in pobrišeta PRVI element; morda je to OK, morda pa ne! Treba se je dogovoriti!
- ❖ Če bi dovolili dvojnice, moramo popraviti definicijo urejenega drevesa, pri tem imamo dve možnosti: a) duplikat pišemo (na primer) vedno v desno vejo ali b) dodatni atribut za štetje

Ka) dovolimo vstavljanje in sicer tako, da v zgornji definiciji namesto $>$ pišemo $\geq$ (duplikati elementa so v desni veji).

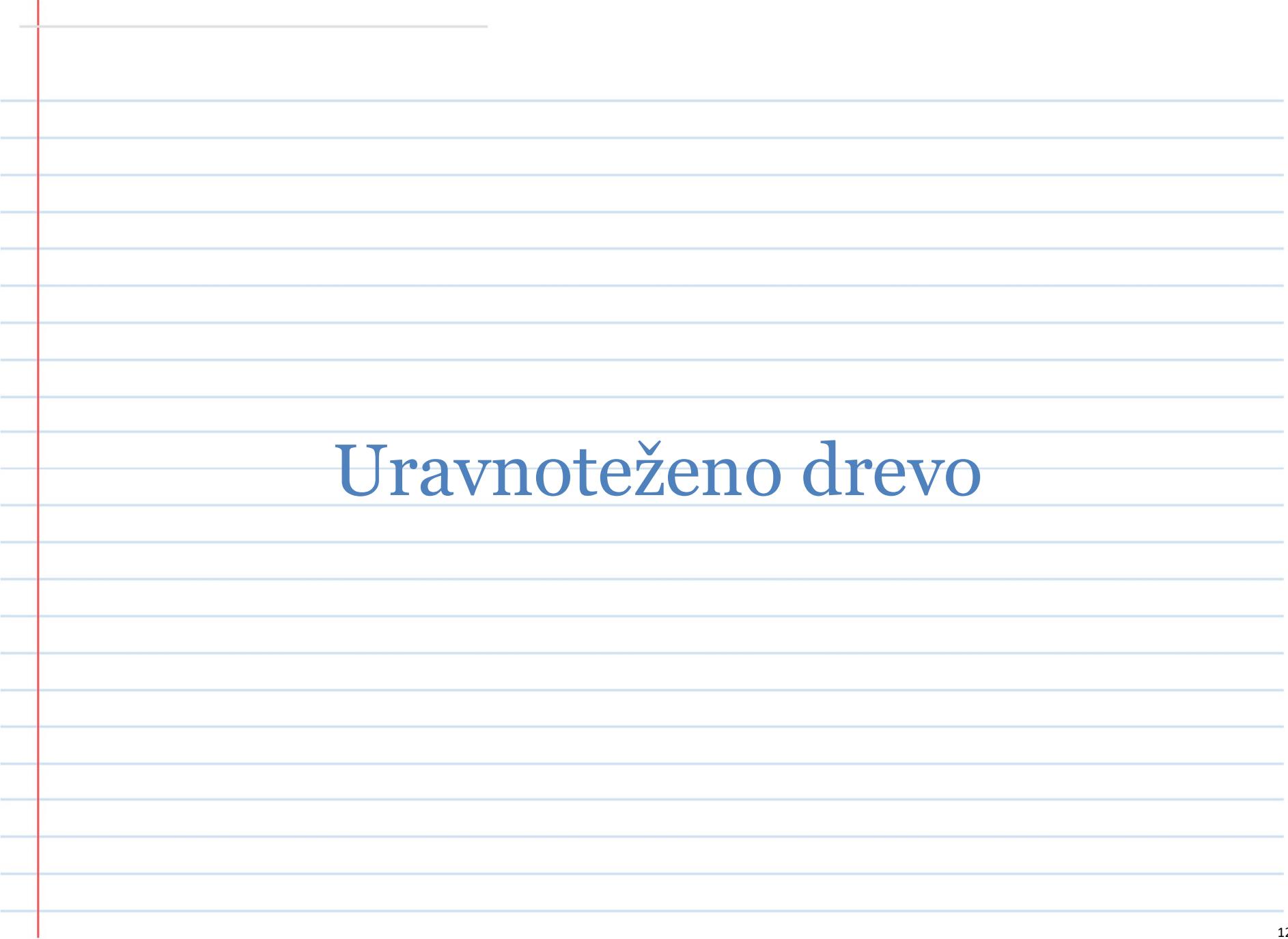
KB) namesto dvojnega vstavljanja samo štejemo število elementov z dvojnim ključem (to pride v poštev, kadar je ključ edina informacija o elementu).

Povzetek časovnih zahtevnosti

Časovna zahtevnost

	find()	insert()	delete()
dinamična tabela	$O(n)$	$O(n)$	$O(n)$
urejena tabela	$O(\log n)$	$O(n)$	$O(n)$
seznam	$O(n)$	$O(1)$	$O(n)$
urejen seznam	$O(n)$	$O(n)$	$O(n)$
preskočni seznam	$O(\lg(n))$	$O(\lg(n))$	$O(\lg(n))$
dvojiško iskalno drevo	$O(h)=O(n)$ $\Omega(\lg n)^*$	$O(h)=O(n)$ $\Omega(\lg n)$	$O(h)=O(n)$ $\Omega(\lg n)$

*v optimalnem primeru se da doseči, da je drevo globoko $\lg(n)$; v tem primeru so vse tri operacije zelo hitre

Uravnoteženo drevo

Uravnoteženo iskalno drevo

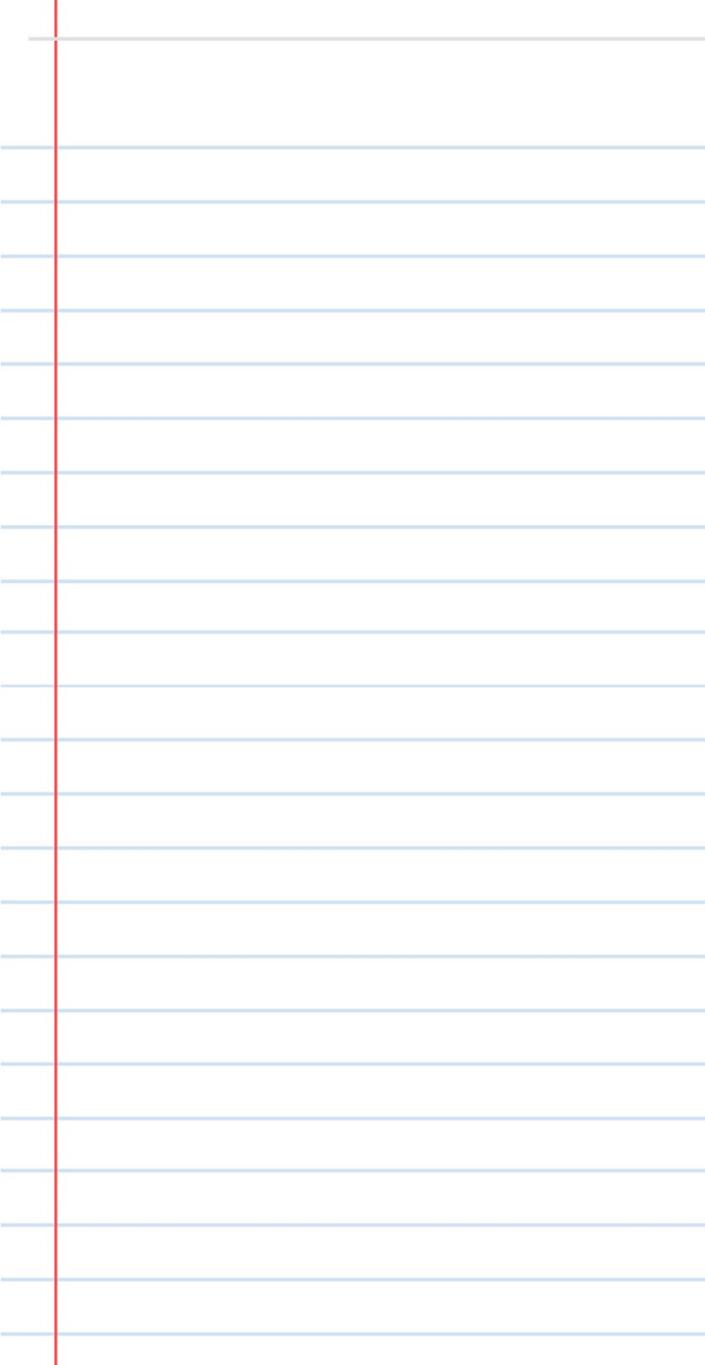
Težava: pri iskalnih drevesih lahko pride do težave, da se velik del elementov skoncentriра v eni od vej; v najslabšem primeru dobimo verigo (vsi elementi v skrajno levi veji ali v skrajno desni veji).

Posledica: vse operacije v iskalnem drevesu so $O(n)$.

Rešitev?

Definicija: Drevo je **uravnoteženo**, če obstaja taka konstanta $m > 0$, da za vsako vozlišče v velja: globina levega in desnega poddrevesa v se razlikujeta kvečjemu za m .

Definicija: faktor uravnoteženosti (balance factor) v dvojiškem drevesu je razlika v globini levega in desnega poddrevesa: $f = \text{levi.visina} - \text{desni.visina}$

AVL drevo

AVL drevo

Definicija: Uravnotežena drevesa pri $m=1$ se imenujejo **AVL** drevesa.

Lastnosti AVL drevesa:

- ✧ AVL drevo velja za najstarejšo uravnoteženo podatkovno strukturo
- ✧ zaradi uravnoteženosti se AVL drevo nikoli ne izrodi,
- ✧ **višina AVL drevesa** je vedno logaritmična (glede na n), torej

$$h=\Theta(\log n);$$

- ✧ za faktor uravnoteženosti v AVL drevesu zaradi zahteve o uravnoteženosti vedno velja:

Implementacija AVL drevesa?

Kako lahko vzdržujemo uravnoteženost drevesa pri operacijah `insert()` in `delete()`?

Rotacija drevesa

- ✧ Rotacija je operacija, ki preoblikuje strukturo drevesa tako, da spremeni nivoje nekaterih vozlišč.
  - ✧ Rotacija ohrani urejenost drevesa.
-
- ✧ Rotacija je obrnljiva operacija → učinek desne rotacije lahko “izničimo” s primerno levo rotacijo
 $(\text{leva}(\text{desna}(T)) = T)$ in obratno $(\text{desna}(\text{leva}(T)) = T)$

Rotacija drevesa - primer

AVL drevo – operacija insert()

Operacija insert (): poskrbeti je treba, da bo drevo po vstavljanju ostalo uravnoteženo:

- najprej vstavimo (enako, kot smo vstavili v običajno iskalno drevo),
- nato popravimo uravnoteženost (rotacije).

Psevdokoda za operacijo insert ():

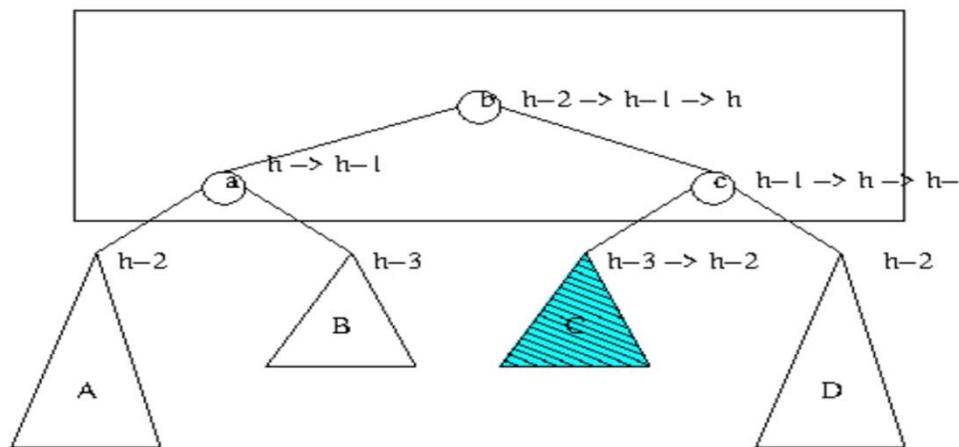
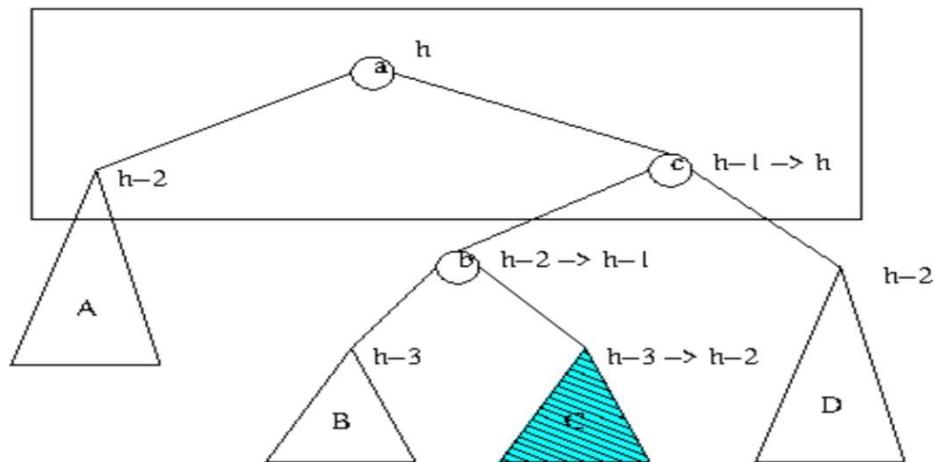
insert(w) :

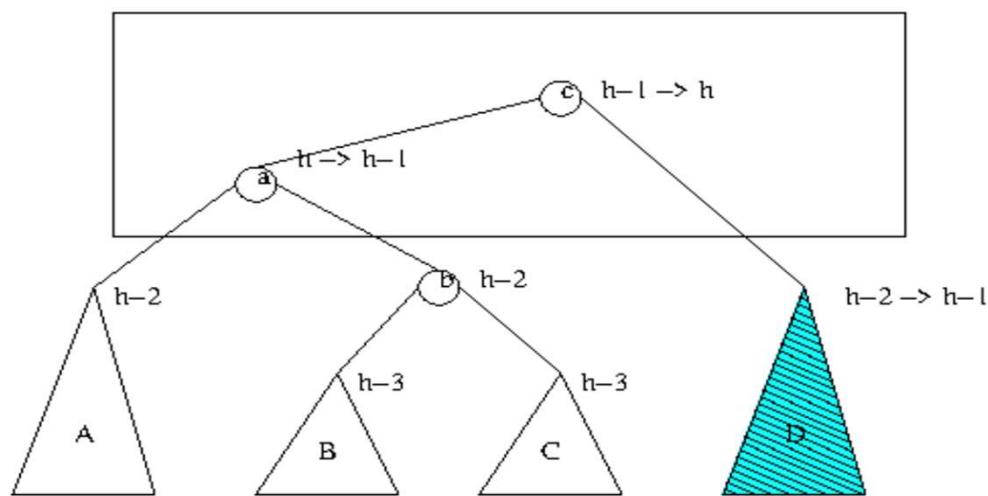
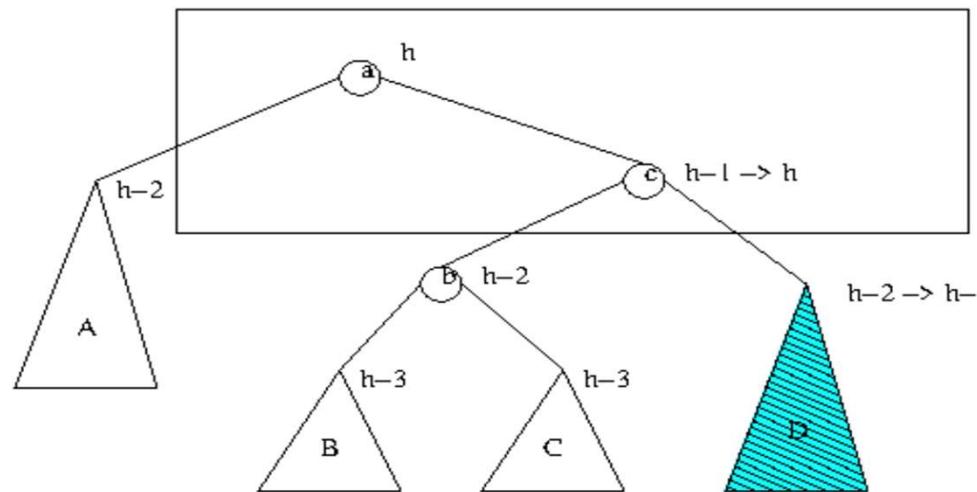
- vstavi w kot v dvojiško iskalno drevo
- "sprehodi" se od **w** proti korenu drevesa in poišči prvo neuravnoteženo vozlišče; to vozlišče označi z **z**, njegovega naslednika z **y** in naslednika od y (na poti proti **w**) z **x**
- z-drevo je lahko neuravnoteženo na enega od 4 načinov:
  - a) y je levi naslednik od z, x je levi naslednik od y (LL)
  - b) y je levi naslednik od z, x je desni naslednik od y (LD)
  - c) y je desni naslednik od z, x je desni naslednik od y (DD)
  - d) y je desni naslednik od z, x je levi naslednik od y (DL)

Časovna zahtevnost operacije insert() ?

reševanje LL, LD, DD in DL situacije

AVL drevo – operacija `delete()`

Operacija `delete()`: najprej JE TREBA pobrisati, nato popraviti uravnovešenost.

- Brišemo na enak način kot pri dvojiškem iskalnem drevesu: na mesto izbrisanega elementa vstavimo največji element leve podveje.
- Po brisanju elementa iz podveje se morda poruši uravnovešenost ($|f| = 2$) → opravim rotacije.

Psevdokoda za operacijo `delete()`:

`delete(w):`

- pobrišem element **w** (kot v BST), nato pa se od mesta, kjer se je w nahajal, sprehodim proti korenju in iščem prvo vozlišče, v katerem je zaradi brisanja prišlo do neuravnovešenosti; to vozlišče označim z A (A je "problematično" vozlišče)
- ločim dva primera: w se je nahajal v (A) desnem oziroma v (B) levem poddrevesu drevesa A

→

AVL drevo – operacija `delete()`

(A) w se nahaja v desnem poddrevesu A

(B) w se nahaja v levem poddrevesu A

Časovna zahtevnost operacije `delete()` ?

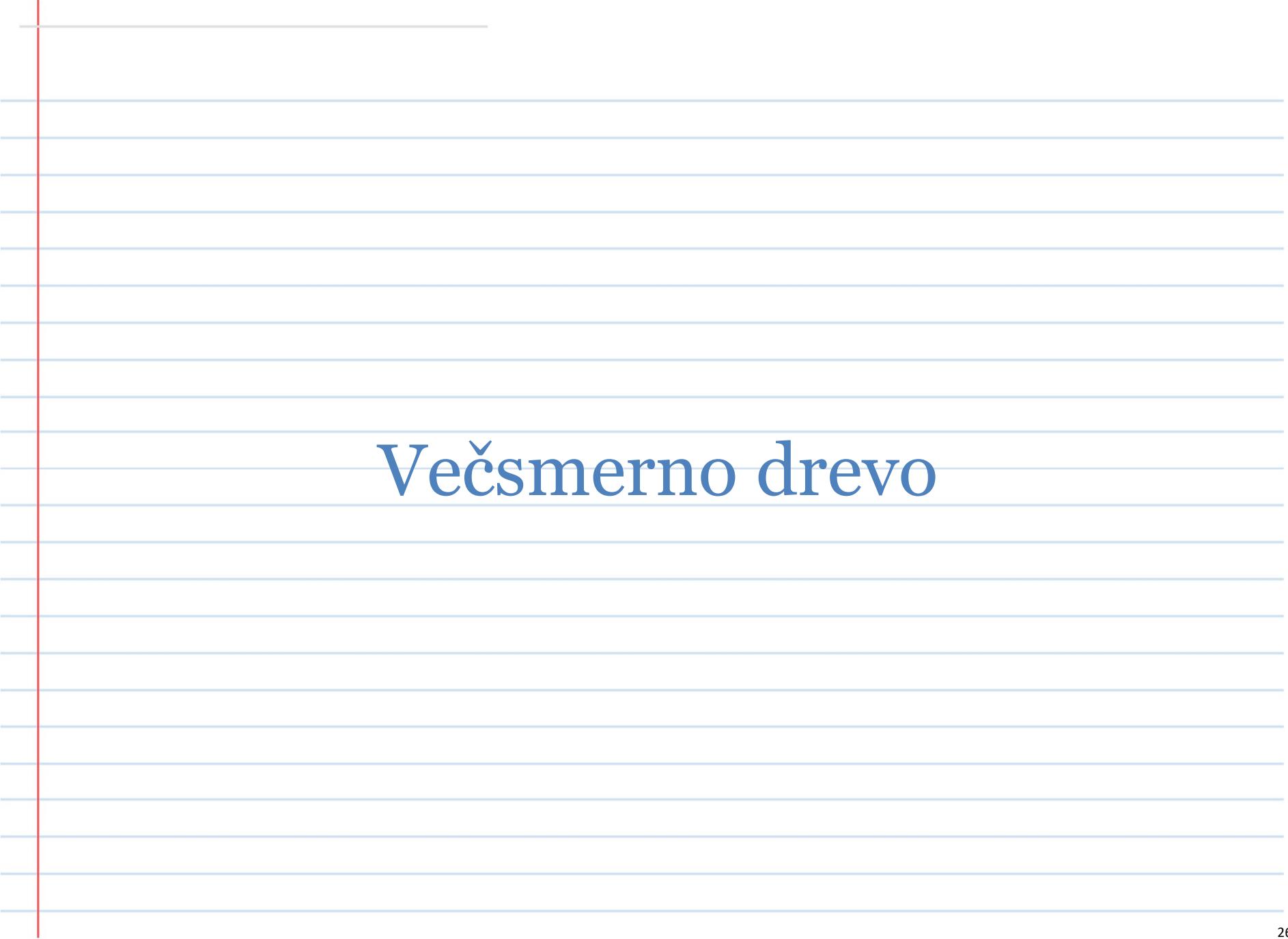
Povzetek časovnih zahtevnosti

Časovna zahtevnost

	find ()	insert ()	delete ()
dinamična tabela	$O(n)$	$O(n)$	$O(n)$
urejena tabela	$O(\log n)$	$O(n)$	$O(n)$
seznam	$O(n)$	$O(1)$	$O(n)$
urejen seznam	$O(n)$	$O(n)$	$O(n)$
preskočni seznam	$O(\lg(n))*$ *pričakovani čas	$O(\lg(n))*$ *pričakovani čas	$O(\lg(n))*$ *pričakovani čas
dvojiško iskalno drevo	$O(h)=O(n)$	$O(h)=O(n)$	$O(h)=O(n)$
AVL drevo	$O(h)=O(\lg n)$	$O(h)=O(\lg n)$	$O(h)=O(\lg n)$

AVL drevo je prva od omenjenih struktur, pri kateri vse operacije potekajo (v najslabšem primeru) v logaritmičnem času!

Je AVL drevo edina taksa struktura?

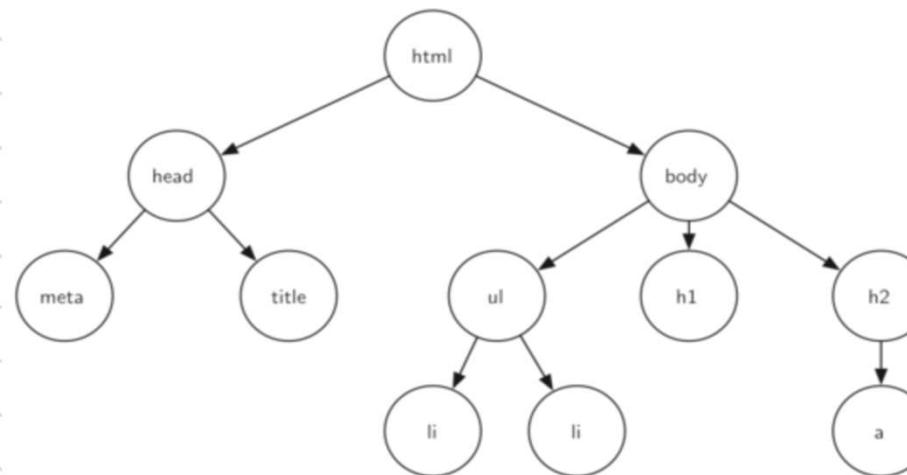

Večsmerno drevo

Večsmero drevo

V dvojiškem drevesu imajo vozlišča največ 2 naslednika, v večsmernem drevesu jih imajo lahko več

Primer: predstavitev strukture HTML dokumenta v večsmernem drevesu:

Na področju algoritmike bolj zanimivo drevo, pri katerem pride do "razvejanost" tudi v vozliščih.

Pri teh drevesih vozlišča ne vsebujejo enega samega podatka ampak jih vsebujejo več.

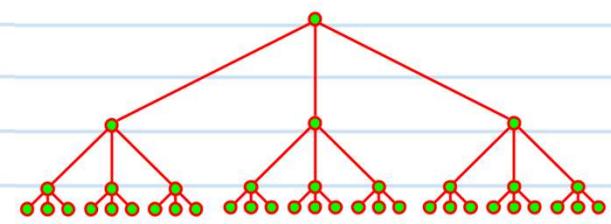
k-tiško drevo

Večsmerno drevo, v katerem vsako vozlišče hrani **do $k-1$ elementov** (ključ + podatek) in ima **do k naslednikov**, imenujemo **k-tiško drevo**.

Pesvdokoda strukture:

- ✧ **Red vozlišča** v je enak številu ključev, ki jih vozlišče v hrani. V k -tiškem drevesu velja: $1 \leq \text{red}(v) \leq k-1$.
- ✧ Število poddreves vozlišča v je enako $\text{red}(v)+1$

Definicija: Polno k-tiško drevo: vsako vozlišče ima natanko $k-1$ ključev (red vsakega vozlišča je $k-1$) in vsako vozlišče, ki ni list, ima natanko k poddreves.

primer: polno 3-tiško drevo

k-tiško drevo

✧ Koliko je elementov v k-tiškem drevesu?

✧ Globina k-tiškega drevesa?

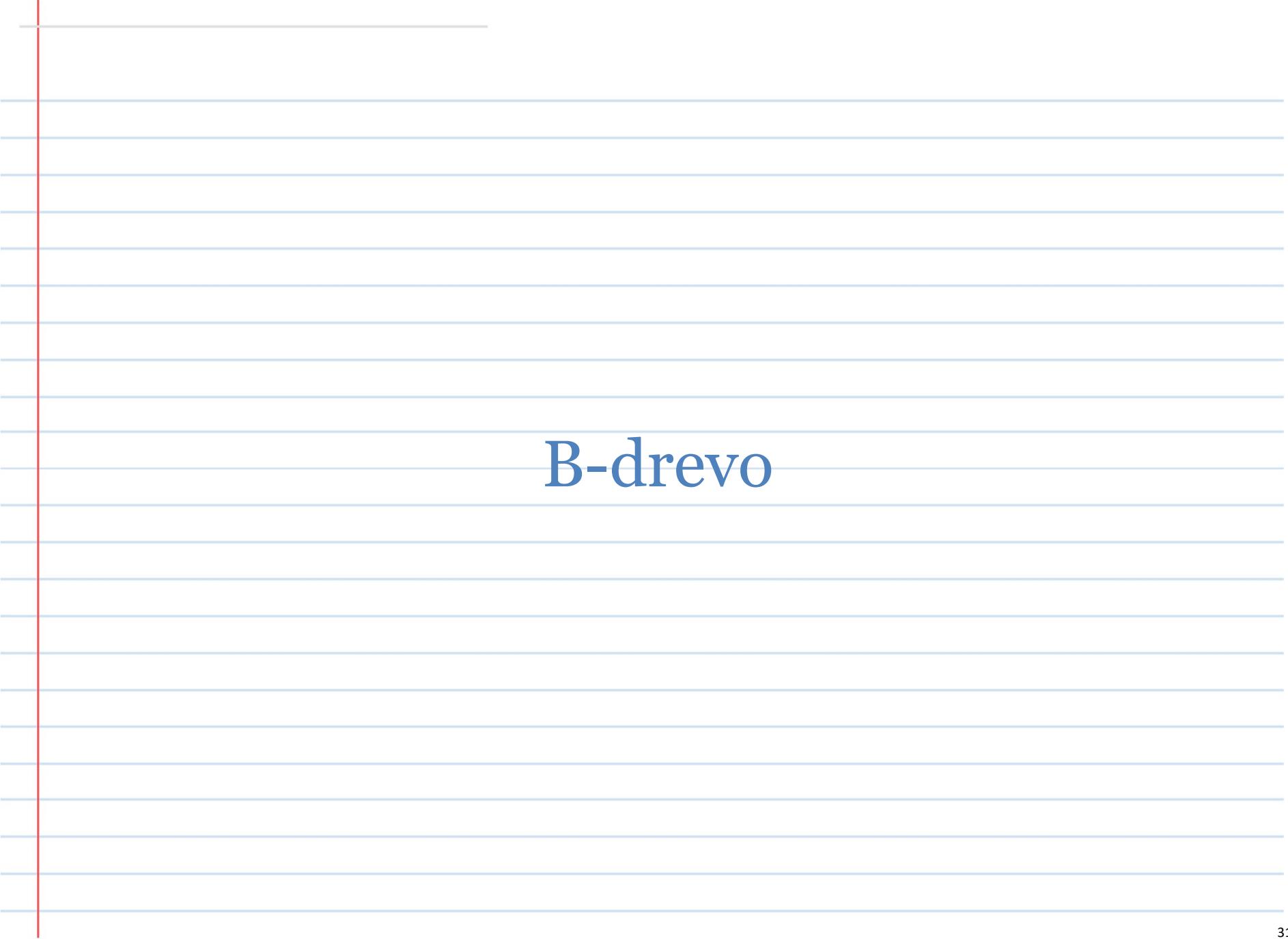
Urejeno k-tiško drevo

- ✧ Čemu služijo korenji v k-tiškem drevesu? Elementi lahko nosijo informacije, vendar, je to vse?
- ✧ V kakšnem odnosu so korenji k-tiškega drevesa s poddrevesi?

Podobno, kot smo to naredili pri dvojiških iskalnih drevesih,
lahko tudi pri k-tiških drevesih korene uporabimo kot informacijo,
ki nam pomaga pri sprehodu po drevesu.

Definicija: **Urejeno k-tiško drevo** je k-tiško drevo, v katerem za vsako vozlišče v in za vsak i , ($0 \leq i < \text{red}(v)$), velja:

- vsi elementi v poddrevesu $\text{poddrevo}[i]$ so manjši od $\text{koren}[i]$,
- vsi elementi v poddrevesu $\text{poddrevo}[i+1]$ so večji ali enaki od $\text{koren}[i]$.

B-drevo

B-drevo

Definicija po domače: B-drevo reda b je urejeno k-tiško drevo, v katerem ima vsako vozlišče najmanj $b/2$ in največ b poddreves.

Natančneje: **B-drevo reda $b \geq 3$ je urejeno k-tiško drevo**, v katerem velja:

1. vsako vozlišče, ki ni koren drevesa, ima k_v ključev, kjer je $\left\lceil \frac{b}{2} \right\rceil - 1 \leq k_v \leq b - 1$;
2. koren ima lahko od 1 do $b-1$ ključev;
3. vsi listi so na isti globini.

Posledice definicije in ostale lastnosti:

- ✧ vsako vozlišče, ki ni koren in ni list ima od $\left\lceil \frac{b}{2} \right\rceil$ do b poddreves;
- ✧ listi imajo ključe, nimajo pa poddreves (oziroma si ti NULL);
- ✧ za vsako vozlišče v , ki ni list, in za vsak i , $0 \leq i < k_v$ velja:

$$v.poddrevo[i] < v.koren[i] < v.poddrevo[i+1]$$

B-drevo - lastnosti

- ✧ točka 1 v definiciji nam zagotavlja, da se drevo ne bo izrodilo; že pri najmanjšem $b=3$ bomo imeli v vsakem vozlišču vsaj 2 poddrevesi, torej bo globina logaritmična!
- ✧ ker je B-drevo urejeno, po njem lahko hitro iščemo; ker gremo pri iskanju v globino (in je ta $O(\log n)$), je tudi časovna zahtevnost iskanja $O(\log n)$.
- ✧ **Ali sta meji za število poddreves ($b/2$ in b) smiselnno določeni?**

B-drevo - lastnosti

✧ Največje število elementov v B-drevesu globine h ?

✧ Kolikšna je maksimalna globina B-drevesa z n elementi?

B-drevo - lastnosti

✧ Kakšna pa je zares časovna zahtevnost iskanja?

B-drevo – operacija insert()

- ❖ Novi element vedno vstavimo v list (do lista se sprehodimo enako kot pri iskanju)
  - Če je v listu, kamor bomo vstavili, manj kot $b-1$ elementov → vstavimo in končamo!
  - Če nadaljujemo z vstavljanjem, se bo slej ko prej zgodilo, da bo v listu zmanjkalo prostora → takrat opravimo razcep, **odvečno vozlišče** (rekurzivno) shranimo en nivo više

Katero je “odvečno” vozlišče?

Časovna zahtevnost vstavljanja:

- ❖ sprehod do lista: $O(h)$
- ❖ popravljanj strukture: razcep vozlišča opravimo v konstantnem času, vendar moramo to v najslabšem primeru ponoviti h -krat (do korena) → $O(h)$
- ❖ -----> skupaj: $T_{insert} = O(h)$

B-drevo – operacija delete()

- ✧ Podobno kot v dvojiškem iskalnem drevesu: izbrisani element nadomestim s skrajno desnim elementom v levem poddrevesu.
- ✧ Ko odstranim element v listu, se lahko zgodi, da bo imel njegov oče premalo otrok → takrat pride do zlivanja - merge (obratna operacija od split).
- ✧ Zlivanje lahko povzroči, da do iste težave (premalo otrok) pride na enem nivoju višje -> zato je treba postopek ponoviti vse do korena (ki pri tem morda izgine!)

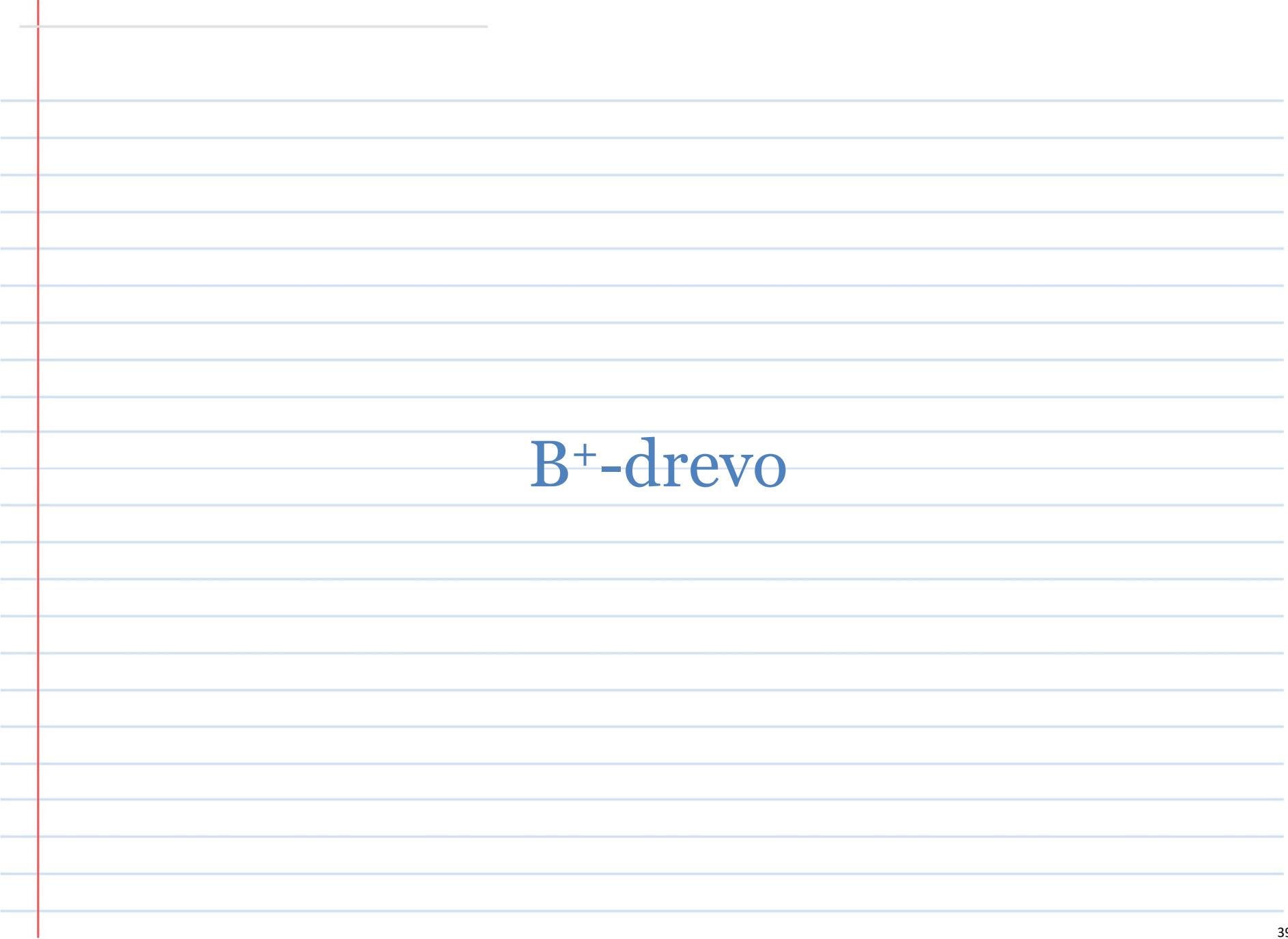
Časovna zahtevnost brisanja:

- ✧ sprehod do vozlišča: $O(h)$
- ✧ rekurzivni popravljanje strukture (merge) do korena: $O(h)$
- ✧ -----> skupaj: $T_{delete} = O(h)$

Časovna zahtevnost

	find()	insert()	delete()
dinamična tabela	$O(n)$	$O(n)$	$O(n)$
urejena tabela	$O(\log n)$	$O(n)$	$O(n)$
seznam	$O(n)$	$O(1)$	$O(n)$
urejen seznam	$O(n)$	$O(n)$	$O(n)$
preskočni seznam	$O(\lg(n))*$ *pričakovani čas	$O(\lg(n))*$ *pričakovani čas	$O(\lg(n))*$ *pričakovani čas
dvojiško iskalno drevo	$O(h)=O(n)$	$O(h)=O(n)$	$O(h)=O(n)$
AVL drevo	$O(h)=O(\lg n)$	$O(h)=O(\lg n)$	$O(h)=O(\lg n)$
B-drevo	$O(\log_b n)*$	$O(\log_b n)*$	$O(\log_b n)*$

* to je res ob predpostavki, da je edina draga operacija branje celega bloka podatkov, iskanje znotraj bloka pa poceni (in ne štejemo); če pa gre pri obeh operacijah za isto časovno zahtevnost, potem moramo namesto $O(\log_b n)$ pisati $O(\log n)$

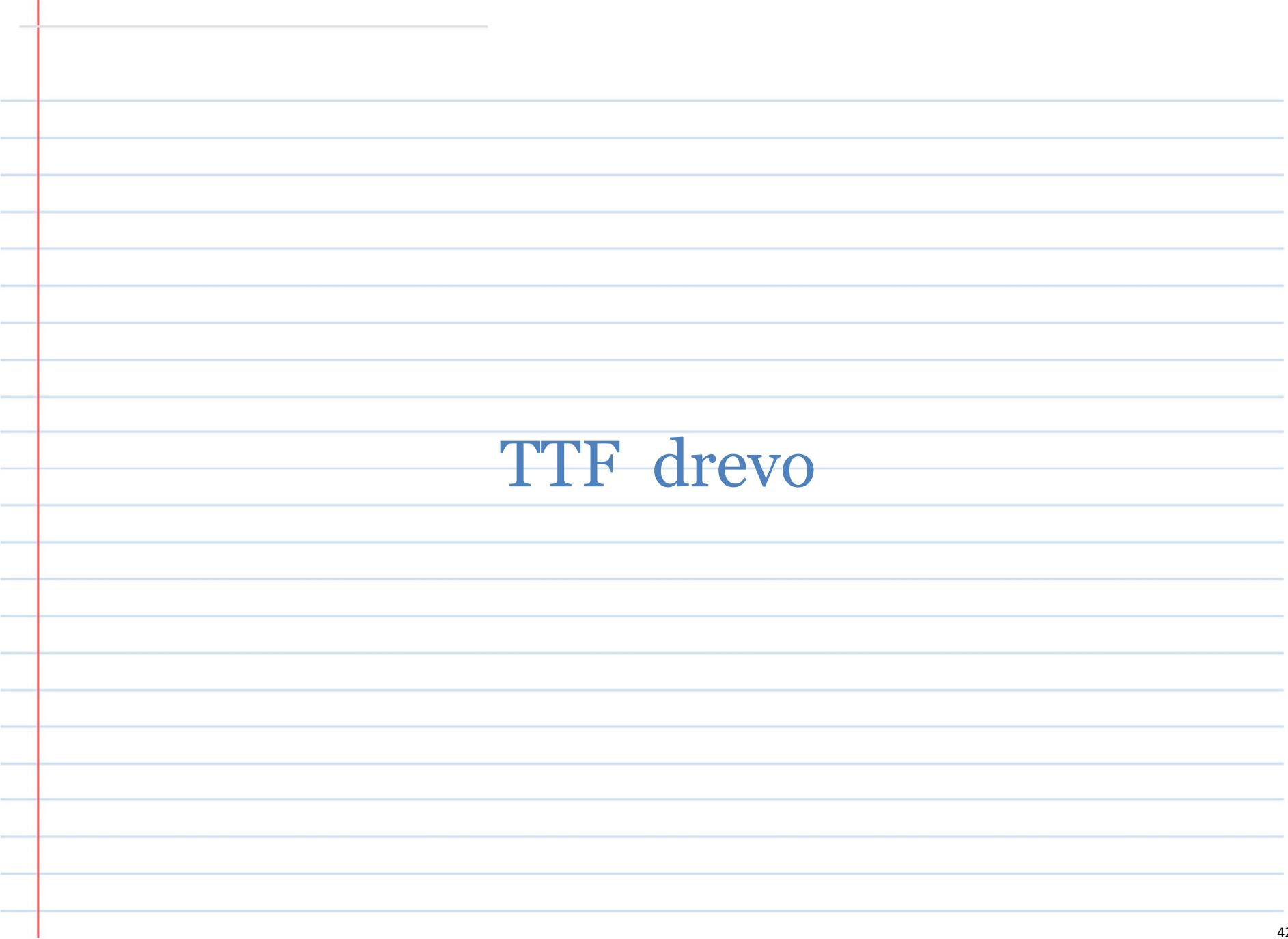

B^+ -drevo

B+ drevo

- ✧ Pri B-drevesih je pomembno, da imamo čim več ključev v enem vozlišču, saj bo zato višina drevesa manjša, posledično bomo opravili manj "branj".
- ✧ Če je B velikost vozlišča in V velikost enega elementa, potem je $b=B/V$;
  - ker na skupno velikost vozlišča (B) ne moremo vplivati (določena je z arhitekturo), lahko b povečamo le tako, da zmanjšamo V.
- ✧ Velikost vozlišča lahko zmanjšamo tako, da v njem hranimo le ključe (informacijo o tem, kako priti do lista), v vse podatke, ki pripadajo ključu, pa hranimo v listih → dobimo B+ drevo
- ✧ V B+ drevesu uporabljamo dva tipa vozlišč: notranja (v njih hranimo le ključe) in liste (v njih hranimo ključe in podatke).

Primer: v B+ drevo (b=3) dodaj elemente 8 4 2 1 9 7 5 3

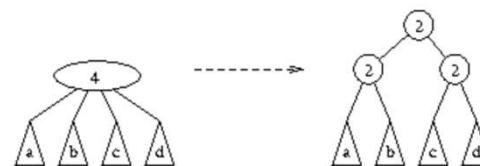
TTF drevo

TTF drevo

- ❖ TTF (two-three-four) drevo je B-drevo pri $b=4$.
- ❖ V TTF drevesih ima vsako vozlišče 1, 2, ali 3 ključe in 2, 3, ali 4 poddrevesa.
- ❖ Primer: v prazno TTF drevo vstavi znake DREVESNICA ABC. Kaj opaziš?

TTF drevo

- ◆ Težavi s vstavljanjem v 4-vozlišče bi se lahko izognili tako, da bi na poti od korena do lista (kamor bomo vstavili) vsa 4 vozlišča razbili in sicer takle:

- ◆ Ko bi potem v list vstavili nov element, popravljanje ne bi bilo potrebno.
- ◆ Toda: s takim razbijanjem se pokvari struktura TTF drevesa.
- ◆ Lahko lastnosti, kot jih ima TTF drevo prenesemo na dvojiško drevo (in s tem ohranimo lepe lastnosti iz obih svetov)?

DA, lahko. Drevo, ki tako nastane, se imenuje rdeče-črno drevo.

Rdeče-črno drevo

Rdeče-črno drevo

- ✧ Rdeče-črno (RČ) drevo je dvojiško drevo, v katerem ima vsako vozlišče svojo barvo – rdečo ali črno.
- ✧ RČ drevesa lahko vpeljemo na več načinov, mi jih bomo preko TTF dreves: RČ drevo dobimo s preoblikovanjem TTF drevesa tako, da 2-vozlišče pretvorimo v Č , 3-vozlišče v ČR in 4-vozlišče v ČRR vozlišča, takole:

2-vozlišče

3-vozlišče

4-vozlišče

Rdeče-črno drevo

Po pretvorbi TTF drevesa dobimo dvojiško drevo, za katera velja:

- ✧ **1. Vsako vozlišče drevesa je bodisi rdeče bodisi črne barve**
- ✧ **2. Koren drevesa je črn**
- ✧ **3. V drevesu ni dveh sosednjih rdečih vozlišč.**
- ✧ **4. Za vsako vozlišče v velja: vsaka pot od v do lista vsebuje enako število črnih vozlišč.**

Definicija: Dvojiško drevo z lastnostmi 1, 2, 3 in 4 se imenuje rdeče-črno drevo.

Primer pretvorbe TTF drevesa v rdeče-črno drevo

Rdeče-črno drevo

Trditev 1: Obstaja RČ drevo s samimi črnimi vozlišči.

Trditev 2: Globina RČ drevesa je logaritmična, $h = O(\lg n)$.

Vstavljanje v rdeče-črno drevo

Operacija insert():

- ✧ Vstavljanje v RČ drevo ima kar nekaj posebnih primerov in je precej bolj zapleteno kot vstavljanje v AVL ali B-drevo.
- ✧ Posebni primeri pri vstavljanju ne prinesejo veliko k časovni zahtevnosti (vedno se zgodi le eden od njih), zato je časovno vstavljanje zelo učinkoviti.
- ✧ Osnovna ideja vstavljanja:
  - novo vozlišče vstavim kot rdeče vozlišče po principu BST,
  - če se je s tem porušila struktura RČ drevesa, drevo popravim; pri tem obravnavam dve možnosti:
    - a) stric vstavljenega vozlišča je rdeč in
    - b) stric vstavljenega vozlišča je črn.

Časovna zahtevnost vstavljanja:

- ✧ BST vstavljanje: $O(h) = O(\lg n)$
- ✧ rekurzivno popravljanje strukture do korena: $h * O(1) = O(h) = O(\lg n)$
- ✧ -----> skupaj: $T_{insert} = O(\lg n)$

Brisanje iz rdeče-črnega drevesa

Operacija `delete()`:

- ✧ vozlišče pobrišem kot v klasičnem BST, nato po potrebi opravim prebarvanje + rotacije;
- ✧ vstavljanj vs brisanje:
  - pri vstavljanju se je morda porušilo pravilo "ni dveh zaporednih rdečih", pri popravljanju smo gledali barvo **strica**;
  - pri brisanju se morda poruši pravilo "enako število črnih na poti do lista"; problem se torej pojavi le v primeru, da brišemo črno vozlišče; pri popravljanju gledamo barvo **sorojenca** izbrisanega vozlišča.

Časovna zahtevnost brisanja:

- ✧ brisanje v BST: $\mathcal{O}(h) = \mathcal{O}(\lg n)$
- ✧ rekurzivno prebarvanje od lista do izbrisnjega vozlišča: $\mathcal{O}(\lg n)$
- ✧ -----> skupaj: $T_{\text{delete}} = \mathcal{O}(\lg n)$

Primerjava AVL in RČ dreves

✧ Primerjava AVL in RČ dreves

- AVL in RČ drevesa so dvojiška iskalna drevesa.
- AVL drevesa so "bolj uravnotežena" kot RČ drevesa.
- AVL drevesa imajo manjšo globino in zato krajši povprečni iskalni čas.
- Vstavljanje v AVL drevesa je počasnejše kot v RČ drevesih.
Zato: AVL drevesa uporabljam, kadar imam več ali manj fiksno strukturo (malo dodajanja) in je glavna operacija iskanje, RČ drevesa pa uporabljam, kadar je več dodajanja in manj iskanja.
- uporaba v praksi:
  - AVL: v podatkovnih bazah
  - RČ: za implementacijo podatkovnih struktur Map, Set, HashMap (java8), v Linux jedru (razporejevalnik), ...

Povzetek časovnih zahtevnosti

Časovna zahtevnost

	find()	insert()	delete()
dinamična tabela	$O(n)$	$O(n)$	$O(n)$
urejena tabela	$O(\log n)$	$O(n)$	$O(n)$
seznam	$O(n)$	$O(1)$	$O(n)$
urejen seznam	$O(n)$	$O(n)$	$O(n)$
preskočni seznam	$O(\lg(n))*$ *pričakovani čas	$O(\lg(n))*$ *pričakovani čas	$O(\lg(n))*$ *pričakovani čas
dvojiško iskalno drevo	$O(h)=O(n)$	$O(h)=O(n)$	$O(h)=O(n)$
AVL drevo	$O(h)=O(\lg n)$	$O(h)=O(\lg n)$	$O(h)=O(\lg n)$
B-drevo	$O(\log_b n)$	$O(\log_b n)$	$O(\log_b n)$
Rdeče-črno drevo	$O(\lg n)$	$O(\lg n)$	$O(\lg n)$